

چه مستندهایی در حقیقت ببینیم؟

شانزدهمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت در چهارمین روز خود میزبان ۲۴اثر در پنج بخش بلند، کوتاه، نیمه‌بلند، شهید آوینی و خارج از مسابقه است. جشنواره از ساعت ۱۴ با اکران دو فیلم مستند نیمه‌بلند ملی جای زخم جنگ و بلوار اتحاد آغاز می‌شود. جای زخم جنگ به کارگردانی عرفان علی‌حسن‌زاده اکران می‌شود و قصه آن درباره همسر اودیناتوس شاه، زن جنگجویی است که علیه روم باستان قیام می‌کند. بلوار اتحاد نیز اثری از صادق رازع است و در ژانر اجتماعی، تمرکز خود را بر زندگی فردی گذاشته که برای حل معضلات اجتماعی محله خود با کمک مردم اقدام به مطالبه می‌کنند. امروز در بخش بلند ملی نیز چهار مستند اکران می‌شود. امین‌الضرب کاری از جمشید بیات‌ترک است و تمرکزش را بر زندگی امین‌الضرب، برجسته‌ترین بازرگان ایرانی در عهد ناصری قرار داده است. آقا نعمت، ساخته علی تک‌روستا و روایتگر زندگی مردی است که برای رهایی از مشکلات به کوه می‌رود و به مرور به یک کوهنورد حرفه‌ای تبدیل می‌شود. اسپانک نیز ساخته محمدرضا خوش‌فرمان است و زوایایی از زندگی ماهیگیران سیاهبوست سواحل مکران را بررسی می‌کند. قرار روز شانزدهمین چهارمین فیلم مستند بلند امروز است که بر ۱۰۰روز فرماندهی عمار، فرمانده جوان تیپ هجومی سیدالشهدا متمرکز است. علاقه‌مندان به مستندهای کوتاه نیز امروز از ساعت ۱۶ تا ۱۸ در سالن شماره ۲ سینما پردیس ملت می‌توانند مهمان سه نمایش کوتاه باشند. نمایش یک قایق روی دریا به کارگردانی ارمان قلی‌پوردشتکی، یک مستند اجتماعی در ژانر چهره‌نگاری است.

کتایون جهانگیری در ماراتن به سوی خط باریک قرمز به ماجرای نجات فوک خزر توسط گروه‌های حفاظتی تمرکز دارد و مصعب عباسی سرسکوت نیکدل سامورایی‌ها در کردستان را با نقیی بر حضور ۵۰ساله‌تویتو در کردستان ساخته است. خودروهایی که در شادی و غم مردم شریک و یاری‌رسان بوده‌اند، در کنار این آثار، نمایش آبی روشن، لانه پرستوها و ناتمامی در بخش خارج از مسابقه قرار دارند. در کنار این آثار ملی، چهارفیلم مستند کوتاه، دو فیلم مستند نیمه‌بلند، یک فیلم مستند بلند، یک نمایش ویژه و یک پرتره در بخش بین‌الملل حضور دارند. دیروز، امروز، فردا، اثر مشترک چهار کشور ترکیه، لبنان، سودان و سوریه، یوستایا‌از اسلولوکی، مدار چهل وینچم‌از عمان و سپس دریا را سوزان‌دند از قطر در بخش فیلم کوتاه بین‌المللی هستند. زندگی یولادی از پرو در بخش مستند بین‌المللی بلند ولینچ‌آز از آمریکا در بخش پرتره هستند. در حاشیه جشنواره حقیقت نیز قرار است مراسم بزرگداشت سیدمحسن طباطبایی‌پور نیز فردا از ساعت ۱۸ تا ۲۰ در سالن شماره ۹ پردیس ملت برگزار می‌شود. سیدمحسن طباطبایی‌پور از چهاره‌های فعال سینمای مستند ایران است که با تاسیس موسسه سینمایی برگ سبز در اصفهان، تهیه‌کنندگی آثار مستند و داستانی زیادی را برعهده داشته و طی چهار دهه فعالیت، با هدف احیای فرهنگ و هنر ایران زمین و معرفی اقوام، میراث فرهنگی، مناهیر، استادان و نوابغ کشور تلاش کرده است. لازم به یادآوری است بیشتر آثاری که در این رویداد به نمایش درمی‌آیند، در سامانه هاشور اکران آنلاین دارند و علاقه‌مندان می‌توانند با مراجعه به این سایت و خرید بلیت از خانه یا محل کار و حتی با تلفن همراه بخش قابل‌توجهی از فیلم‌ها را ببینید، با وجود این، پیشنهاد ما حضور در فضای گرم و پرشور پردیس سینمایی ملت به عنوان خانه جشنواره در این دوره و تماشای فیزیکی فیلم‌هاست.

در ادامه برنامه‌های شانزدهمین جشنواره «سینماحقیقت» گردهمایی تخصصی معاونان و مدیران سینمایی استان‌ها با حضور رئیس سازمان سینمایی در پردیس ملت برگزار می‌شود. این‌گردهمایی به همت سازمان سینمایی امروز و فردا در سالن ۱۲ پردیس ملت برگزار خواهد شد. در این برنامه که با هدف ارائه مباحث تخصصی و گفت‌وگو در حوزه‌های مختلف سینما با حضور معاونان هنری و سینمایی

گردهمایی تخصصی مدیران سینمایی استان‌ها

گفت‌وگو با عبدالرضا نعمت‌اللهی کارگردان مستند «برای پس از مرگم»

«عین – صاد» اسیر حادثه‌ها

اگر علی صفائی‌حائری را می‌شناسید و با شخصیت، افکار و آثارش آشنایی دارید و چه‌بسا علاقه‌مند او هستید، قطعا از تماشای مستند «برای پس از مرگم» لذت می‌برید و اگر هم هیچ شناختی از او ندارید، با دیدن فیلم به این شناخت می‌رسید و حتی به او علاقه‌مند می‌شوید. به‌ویژه مخاطبان سینما در مواجهه با شخصیت این روحانی متفاوت غافلگیر می‌شوند و غافلگیری زمانی بیشتر می‌شود که در فرامتن بداندند فیلم «زیر نور ماه» با نگاهی به سیره علمی او نوشته و ساخته شد. زندگی کوتاه اما پربار او، مثل یک فیلم سینمایی جذاب دراماتیک بود و دشمنی‌ها، مخالفت‌ها و گرفتن انگشت اتهام به سمت او، صفائی‌حائری معروف به عین. صاد را با قهرمانان هیچکاک‌ی برابر می‌کنند. کسی که با وجود ارادت به نظام، انقلاب و امام و نوشتن این جمله که «امام، امیر حادثه‌هاست و ما اسیر حادثه‌ها» اما به دلیل نگاه و اندیشه متفاوت، با تندترین انتقادها روبه‌رو شد. در گفت‌وگو با عبدالرضا نعمت‌اللهی، تهیه‌کننده و کارگردان مستند تماشایی «برای پس از مرگم» که از آثار حاضر در مسابقه بلند ملی و جایزه شهید آوینی شانزدهمین دوره جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت است، به فیلم و جنبه‌های مختلف شخصیت صفائی‌حائری پرداختیم؛ کسی که به قول بیژن بیرنگ «زند بازار، نبود و جای پای عمیقش همیشه باقی است.

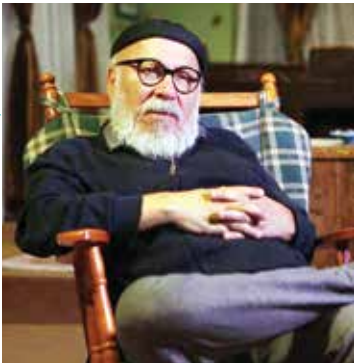

علی رستگار گروه فرهنگ و هنر

شکستگی‌هایی می‌بینیم که برای این سن، عادی نیست. جالب اینجاست که در همین مستند برای پس از مرگم شخصیت‌هایی مثل اسرافیل دهقان (روحانی و استاد اخلاق) داریم که تقریباً همسن آقای صفائی است یا آقای نصرتا... تابش که رفیق قدیمی آقای صفائی بود اما می‌بینیم که چهره آقای صفائی در ۴۸ سالگی و قبل از آن، مسن‌تر از این آقایان همسن و سال خودش به نظر می‌رسید. حتی عکس‌های مشترک و جوانی آقای تابش و آقای صفائی را که می‌بینید، انگار ده پانزده سال با هم اختلاف سن دارند.

[۱] از چه زمانی با شخصیت آقای صفائی آشنا شدید؟ این شناخت از طریق کتاب‌های او بود؟

من کتابی از ایشان خوانده‌بودم و اولین آشنایی من با آقای صفائی از طریق شنیدن صدای‌شان بود. آغاز دهه۹۰ یکی از دوستانم که از علاقه‌مندان آقای صفائی

علیزاده داوودنژاد در نمایش از مستند

تمامی استان‌ها برگزار می‌شود، برنامه‌های ضروری و سازنده در روندهای جاری و چشم‌اندازهای سینما در حوزه‌های توسعه و مدیریت منابع، توسعه فناوری و مطالعات سینمایی، فیلمخانه ملی، نظارت و ارزشیابی، جشنواره‌ها و امور بین‌الملل و همچنین، مباحث مربوط به راهبردها و مأموریت‌های انجمن سینمای جوانان، بنیاد سینمای فارابی، مرکز گسترش سینمای مستند و تجربی تبیین و ارائه خواهد شد.

برگزاری تخصصی این‌گردهمایی در سطح استانی در راستای اهداف عدالت‌محوری سازمان سینمایی و با هدف همگرایی و هم‌افزایی و اثرگذاری در سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی، ارزیابی ظرفیت‌های موجود و بازشناسی ظرفیت‌های مغفول سینما در استان‌ها پیش‌بینی شده است. شانزدهمین جشنواره بین‌المللی سینماحقیقت با دبیری محمد حمیدی مقدم که از ۲۰ آذر آغاز شده تا ۲۵ آذرماه ادامه خواهد داشت. / جام جم

نشده‌است. او محتوای شهید مطهری را دارد و روش بیان شریعتی‌راه) یعنی مخاطب در مواجهه با شهید مطهری یک سیستم فکری و چارچوب نظری می‌بیند و از آن طرف هم در دکتر شریعتی، با یک شاعرانگی، ادبیات و لحن شفاهی اثرگذار مواجه می‌شود. آقای صفائی، جمع این دو است. این از کجای می‌آید؟ او یک چالش خیلی جدی درباره شعر و ادبیات داستانی داشت. در سنین خیلی پایین، بسیاری از آثار کلاسیک ادبیات و بعد هم نرسیده به جوانی، کارهای کافکا و هدایت را خواند. با یک کتاب شعر دارد که اشعار سید خویی هم در آن پیدا می‌شود و معلوم است این آدم شعر را می‌شناسد. او با یک پشتوانه اینچنینی جلو آمد و ادبیات و هنر، مسأله‌اش بود.

[۲] حشر و نشرش با سینماگران هم جالب است و برخی مصاحبه‌شونده‌ها هم در فیلم این تعامل را نمایندگی می‌کنند.

دقیقا. سینماگران هم مجذوب تفاوت شخصیت این آدم شدند و می‌توانستند راجع به مسائل مشترکی با ایشان حرف بزنند. مثلا آقای علیرضا داوودنژاد گفت آقای صفائی از فیلم «مصائب شربین» خوشش آمده‌بود. می‌گفت من موسیقی کار را برای آقای صفائی پخش کردم، چشم‌هایش را بست و گفت خوب است و موسیقی، حس خیلی خوبی دارد. منظور این‌که یک سینماگر مثل آقای داوودنژاد احساس می‌کند می‌تواند با چنین آدمی درباره موسیقی کارش حرف بزند.

[۳] حالا که بحث داوودنژاد و موسیقی پیش آمد، می‌خواهم به خاطره او از صفائی

عبدالرضا نعمت‌اللهی

اهمیت پژوهش

اصل و اساس مستند، تحقیق و پژوهش است. عبدالرضا نعمت‌اللهی کارگردان، تهیه‌کننده و تدوینگر مستند «برای پس از مرگم» به نقش مهم مهدی نوری، پژوهشگر و مصاحبه‌کننده فیلم اشاره می‌کند و می‌گوید: نقش مهدی نوری در این مستند فراتر از این دو عنوان بود، برای همین در پوستر جای جدا و مناسبی را برای نام و مسئولیت او درنظر گرفتیم. پژوهش این مستند، حدود شش ماه زمان برد، البته از آنجا که نوری سال‌ها قبل از من از آقای صفائی حائری شناخت داشت، بیشتر آثار او را خوانده‌بود و بر موضوع و سوره تسلط داشت باعث شد در زمان پژوهش صرفه‌جویی شود و ما با شناخت بیشتری از شخصیت کار را شروع کنیم.

دیدگاه

توجه به مستندسازان استانی

معاون توسعه فناوری و اطلاعات سازمان سینمایی تاکید کرد که هم مرکزگسترش سینمای مستند، تجربی و بومیانمایی و هم سیاست‌های مکتوب و غیرمکتوب وزارتخانه وسازمان سینمایی به مستندسازان استانی توجه دارند. قادر آشنادر حاشیه بازدید از شانزدهمین جشنواره بین‌المللی «سینماحقیقت» درباره رویکرد سازمان سینمایی نسبت به فیلمسازان خارج از تهران به‌خصوص مستندسازان گفت: سیاست دولت سیزدهم در راستای توجه به استان‌هاست پس سازمان سینمایی به تبع دولت، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و باوری که شورای مدیران و ریاست سازمان به استان‌ها دارند، عزم‌شان را برای کمک به استان‌ها جذب می‌کنند، همچنین اکثر افرادی که در این سازمان حضور دارند، استانی هستند و ظرفیت و قابلیت استان‌ها را می‌دانند پس توجه به این مناطق بیشتر می‌شود. او ادامه داد: تجلیل از هنرمندان عرصه سینمای استانی برای اولین بار است که در سینمای ایران انجام می‌شود، از طرف دیگر سفرهای استانی ریاست سازمان سینمایی با هیات همراه و تفاهم‌نامه با استاندار، شاهد این مدعاست که سازمان سینمایی به استان‌ها توجه دارد. وی تاکنون نزدیک به ۱۸ استان سفر کرده و با استاندار تفاهم‌نامه‌هایی را در عرصه تولید، رویدادها، جشنواره‌ها، زیرساخت‌ها، ساخت سینماها و... امضا کرده‌ایم. / جشنواره سینماحقیقت

اشاره‌کنم که در مستند هم آمده، این‌که فیلم «آمادئوس» را با هم در خانه داوودنژاد دیدند. و از آنجا که یکی از ماهیه‌های جدی فیلم میلوش فورمن «حسادت» است، می‌بینیم که در تعبیر و کارکردی غریب با حسد و مخالفت و دشمنی دیگران با صفائی هم هماهنگی کاملی دارد. به ویژه با وام گرفتن از دیالوگ‌های صادق کریمیار این خواش تقویت هم می‌شود. این‌که «حسادت تو آخوندها، هنرمندان و افراد خاص از همه جا قوی‌تر است.»

ممنون. دقیقا. چه اشاره جالبی. حالا یک چیز جالب‌تر بگویم، البته این را در فیلم نیاوردم، چون احساس کردم ممکن است مقداری از فیلم بیرون بزنند. از آنجا که آقای صفائی خیلی اهل گردش بود، یک بار به آقای داوودنژاد می‌گوید این شمال‌تان که مدام از آن تعریف می‌کنید، چیست. آقای داوودنژاد هم می‌گوید خب، بیایید. آقای صفائی هم گفت اگر من بیایم، ۲۰ نفر همراهم می‌آیند. خلاصه این سفر انجام شد و وقتی در مهمانی، آقای صفائی متوجه شد خواهر آقای داوودنژاد نوازنده سنتور است، درخواست کرد موسیقی او را بشنود. داریم راجع به یک روحانی آن هم در میانه‌های دهه ۷۰ حرف می‌زنیم. آقای داوودنژاد می‌گوید من دیدم آقای صفائی موقع شنیدن موسیقی، دو قطره اشک هم ریخت. این خیلی تصویر عجیبی از یک روحانی است.

[۴] چرا با وجود ارادت آقای صفائی به امام (ره)، تأیید رهبری که آن زمان رئیس‌جمهور بودند و شهادت فرزند آقای صفائی در جبهه، مخالفت برخی روحانیون همچنان ادامه داشت؟

جامعه و بافت دهه ۶۰ نیازمند صراحتی از جانب افراد بود، به ویژه این انتظار در جامعه روحانیت وجود داشت که در برخی لحظات همان جلسه جامعه مدرسین حوزه عملیه قم هم شنیده می‌شود. می‌پرسیدند چرا صریح نظران را درباره امام و انقلاب نمی‌گویید. آقای صفائی می‌گفت نسبت من با انقلاب در زیرمتن نوشته‌هایم روشن است اما فضای دهه شصتی توقع یک صراحتی را داشت که در صفائی نبود. ایشان خودش هم پرهیز داشت که خیلی صریح حرف بزنند. حرفش این بود که اگر در این موقعیتی که کلی اتهام متوجه من است، راجع به امام (ره) حرف بزنم، تبدیل به داستان دیگری می‌شود و همین مخالفان برجسب ریاکاری به من می‌زنند. او اعتقاد داشت که نباید برای اثبات خودش، از امام (ره) هزینه کند. آقای صفائی باوجود ارادت و نسبت‌روشن با امام، نظام و انقلاب، موضع خودش را داشت و حتی شاید در مواردی انتقادی هم مطرح می‌کرد. ایشان همه اینها را قبل جمع می‌دانست.

[۵] به نظرمی‌رسد با وجود ارادتی که به قهرمان این مستند دارید، جانب انصاف را هم رعایت کردید و حتی سراغ شخصیت حجت‌الاسلام عبدالمجید معادیخواه،

وزیر ارشاد وقت هم رفتید که نگاه همسویی با صفائی نداشت و ظاهرا از مخالفان او بود.

این وظیفه ما بود که این انصاف را در ساخت مستند و در روایت رعایت کنیم، اگر غیر از این بود باید از ما می‌پرسیدند چرا این کار را نکردید.

[۶] با این حال ما با مصحبت‌های معادی‌خواه قانع نمی‌شویم.

بله، ما هم قانع نشدیم. ما طبق وظیفه سراغ ایشان رفتیم، ایشان هم تکذیب کرد. همان‌طور که آقای روح ا...، شاطری یکی از مصاحبه‌شونده‌ها می‌گوید اگر ۴۰ نفر با قسامه، اتهام و گناهی را به یک مومن نسبت دهند، ما در مقام حکم باید تکذیب مومن را بپذیریم، ما هم بنا را بر همین تکذیب می‌گذاریم. با باز همین آقای شاطری می‌گوید بعید هم نبود که آقای صفائی درباره آقای معادیخواه اشتباه کرده‌باشد. هر چند آن صحبت کوتاه تلفنی حاج محسن بغدادی باز جنبه دیگری از ماجرا را برجسته می‌کند.

برای خواندن مصاحبه کامل کیوارکد را اسکن کنید

اردوی «ایده‌تاتولید»

انجمن سینمای جوانان ایران به میزبانی دفتر اردبیل، سومین دوره فیلمسازی «ایده‌تاتولید» را به مدت یک هفته برگزار می‌کند. دوره سوم اردوی فیلمسازی ایده‌تاتولید با دعوت از ۱۵ فیلمساز ویژه در دفتر انجمن سینمای جوانان ایران در منطقه شمال غرب کشور، به میزبانی انجمن سینمای جوانان اردبیل و در شهر یارس‌آباد، دشت مغان به مدت یک هفته از تاریخ ۲۸ آذر تا ۵ دی ۱۴۰۱ برگزار می‌شود. این اردوی تخصصی فیلمسازی فیلم کوتاه، با محوریت سه ژانر معمایی- پلیسی، کمدی و ملودرام برگزار شده و قصد دارد فیلمسازان شرکت‌کننده را به شکل کارگاهی با حضور سه مربی هدایت کند تا ایده‌ها و طرح‌های این ۱۵ فیلمساز مورد بررسی و کار تخصصی قرار گرفته و به فیلمنامه کوتاه تبدیل شوند. در پایان این اردو، فیلمسازان در گروه‌های پنج نفره که هر گروه زیر نظر یک مربی و با محوریت یک ژانر فعالیت می‌کند، اقدام به ساخت سه فیلم کوتاه به صورت گروهی می‌کنند. انجمن سینمای جوانان ایران از تولید این سه فیلم کوتاه تا سقف ۲۰ میلیون تومان برای هر فیلم، حمایت مالی می‌کند. / جام جم

چالش‌های آقا نعمت

فیلم «آقا نعمت» به کارگردانی علی تک‌روستا و تهیه‌کنندگی مریم نقیبی یکی از مستندهای حاضر در بخش مسابقه بلند ملی شانزدهمین جشنواره سینماحقیقت است. این مستند قصه شخصی را روایت می‌کند که در زندگی‌اش با چالش‌های بزرگی روبه‌روست اما ناامید نمی‌شود. او برای مقابله با مشکلات با کوه می‌رود و به‌مرور زمان به کوهنوردی حرفه‌ای بدل می‌شود. او تصمیم می‌گیرد نخستین بار در ایران به صورت پیوسته طی صعودی زمستانی از چهار جبهه قله دماوند، به این کوه صعود کند.

